

V listopadu 2013 uspořádaly různorodé neziskové organizace společnou konferenci **Propojme se!** Každá z těchto organizací nabízí některý z programů propojující žáky, učitele, obce a rodiče. Cílem konference bylo přesvědčit zástupce samospráv a škol, že taková práce má smysl, prospívá dětem, zvyšuje jejich povědomí o místě a zapojení se do života obce. Ochutnejte nyní i vy 14 příběhů, které vás mohou inspirovat a ukázat, že spolupráce obcí a měst s mladými lidmi je nejen užitečná, ale přináší i nečekané zisky a milá překvapení. Přejeme vám příjemnou ochutnávku!

CHUŤOVKY

pro starostky a starosty

Jak zapojit mladé
lidi do života obce

CHUŤOVKY

pro starostky a starosty

**Jak zapojit mladé
lidi do života obce**

OBSAH

Jak chutná, když jsou mladí lidé ve vaší obci a vašem městě aktivní?	5
---	---

Projektové „menu“

Předkrmy

Ostopovické rolky aneb Ostopovicemi Na zelenou	12
Nadívané kocbečky aneb Kudy kam od nás k vám – a bezpečně	14
Pohádka mládí z Litomyšle aneb Město přátelské rodinám s dětmi	16
Světová lahůdka s férovým dipem aneb Fair trade v našem městě	18

Hotovky

Poctivá dršťková polévka aneb Mladá fóra a kulaté stoly – jak aktivně zapojit mladé lidi do rozvoje místa, kde žijí?	22
Zahradnický kotlík aneb Zahrada MŠ Kollárova, Český Brod	24
Babiččiny plněné knedlíky aneb Setkání se seniory	26

Minutky

Hody po deblínsku aneb Obnovení hodů v Deblíně	30
Lhotské špunty po francovsku aneb Oáza klidu ve Francově Lhotě	32
Čingischánovy medailonky aneb Veřejné debaty se studenty v Litoměřicích	34
Anglické biftečky aneb Jeden svět, mnoho tradic.....	36

Dezerty

Palačinky s lipovým medem aneb Revitalizace Novodvorské aleje památných stromů	40
Lesní pokušení aneb Český les – malé školní arboretum	42
Volyňské dortíčky aneb Bourání mezigeneračních bariér	44

Pár neskromných rad, jak dobře uvařit (a nepřipálit) spolupráci vedení obce se školami	46
---	----

Seznam organizací	48
--------------------------------	----

Jak chutná, když jsou mladí lidé ve vaší obci a vašem městě aktivní ?

Inspirujte se čtrnácti příběhy, které se mohou odehrávat brzy i u vás...

O náctiletých se často říká, že to jsou ignoranti, že je nic nezajímá, nic pořádně nedělají. Slýcháme to od jejich rodičů, prarodičů, velmi často to slýcháme i od jejich pedagogů. A zkuste si vzpomenout, kolikrát jste v poslední době četli, viděli, slyšeli v médiích něco o mladých lidech ve vyložené pozitivních souvislostech... Pak se nelze divit, že oni sami nevěří, že mohou jako občané přispět k řešení společenských problémů. (Jiří Strachota, Člověk v tísní – Jeden svět na školách)

Jen 9 % mladých lidí si myslí, že může ovlivnit řešení společenských problémů...

... a chystá se to taky v budoucnu dělat.
(podle ankety Člověka v tísní mezi středoškolskými studenty)

Přesto ti samí mladí lidé dokáží dělat zajímavé věci...

- ... **být kreativní**
- ... **spolehliví**
- ... **zodpovědní**
- ... **akční**
- ... **mají nápady, které nás dospěláky nenapadnou.**

Potřebují jen příležitost, prostor a naši podporu.

Tato stručná publikace je ochutnávkou toho, co všechno mohou mladí lidé ve svých městech a obcích dokázat, když takový prostor a podporu dostanou. Najdete tu 14 inspirativních projektů, které v rámci různých programů čtrnácti organizací zrealizovali mladí lidé, nejčastěji spolu se svými rodiči, učiteli, starosty a spoluobčany. Některé projekty jsou menším soustem, u jiných je příprava složitá a na ochutnání si musíte počkat. Do některých se můžete zapojit, jiné vás inspirují pro vaše vlastní nápady. Společnou ingrediencí je nicméně chuť mladých lidí něco ve svém okolí změnit. Vy jim můžete dát potřebnou podporu a podílet se s nimi na dobré věci. Neumíte si to představit, nevěříte? Jeden příklad vám naservírujeme hned. „Uvařili“ ho ve Volyni v programu Active Citizens. Mladí lidé tu pod vedením paní učitelky Galiny Volodiny začali pracovat se seniory.

JAK JSTE NA TÉMA PRÁCE SE SENIORY PŘIŠLI?

PŘIPRAVILI JSME SPECIÁLNÍ ANKETU PRO OBČANY VOLYNĚ. PTALI JSME SE, CO BY TADY ZMĚNILI. JEDEN STARŠÍ PÁN NÁM TŘEBA ŘEKL, ŽE BY POTŘEBOVAL LANOVKU Z HOSPODY DOMŮ. TO JSME MU BOHUŽEL NABÍDNOUT NEMOHLI."

Galina Volodina, učitelka

TADY VE VOLYNI JSOU STAŘÍ LIDÉ V DOMĚ DŮCHODCŮ VLASTNĚ ZAVŘENÍ, SKORO ANI NEVYCHÁZEJÍ VEN. NEBO NEKOMUNIKUJÍ, PROTOŽE NEMAJÍ S KÝM, NĚKTEŘÍ SE BOJÍ NEBO NEMOHOU ANI VYJÍT, PROTOŽE MAJÍ RŮZNÉ PROBLÉMY SPOJENÉ SE STÁŘÍM. TAK MI PŘIŠLO JAKO DOBRÝ NÁPAD, VNĚST JIM DO TOHO ŽIVOTA SVĚTLO, RADOST, ZAPOJIT JE.

Dominik, student

A JAK SE VÁM PODAŘILO PŘESVĚDČIT SENIORY, ŽE PRO NĚ CHYSTÁTE NĚCO UŽITEČNÉHO?

TI STAŘÍ LIDÉ, KDYŽ ZA NIMI STUDENTI PŘIŠLI, ŘÍKALI: NE, NE, JÁ NIC NECHCI, NECHTE MĚ BÝT, JÁ UŽ SE TĚŠÍM, AŽ BUDU U MANŽELA NA HŘBITOVĚ. A PAK SE TO ZMĚNILO, TI MLADÍ JIM ASI PŘEDALI NĚJAKOU ENERGIÍ, CHUŤ K ŽIVOTU.

TO JE FAKT. KDYŽ JSME ŠLI POPRVÉ DO DOMOVA DŮCHODCŮ A ZVONILI NA JEDNOTLIVÉ DVEŘE, TAK NÁM NIKDO NEOTVÍRAL. ŘÍKALI JSME SI: SAKRA, MÁME ZVONIT DÁL? A NAKONEC SE NAŠLY ASI TŘI PANÍ, KTERÉ BYLY OCHOTNÉ SLÉZT SCHODY A SEDNOUT SI S NÁMI. NO, A Z TOHO JSME DALI DOHROMADY AKTIVITY, KTERÉ JE BAVÍ A KTERÉ BYCHOM MOHLI DĚLAT DOPLNĚNĚ.

A DNESKA SE UŽ NEOBÁVAJÍ?

Simona, studentka

NA ZAČÁTKU BYLI TI STAŘÍ LIDÉ TAKOVÍ OPATRNÍ, NECHTĚLI SE S NÁMI VŮBEC BAVIT. A TEĎ JE TO TAK, ŽE KDYŽ ZAZVONÍME NA DVEŘE, TAK UŽ NÁM OTVÍRAJÍ A JSOU ŠŤASTNÍ, ŽE NÁS VIDÍ. TEN VZTAH JE ÚPLNĚ JINÝ. A KDYŽ SE POTKÁME VE MĚSTĚ, TAK SE Z DÁLKY ZDRAVÍME.

SIMONO, JAK JSTE VLASTNĚ PŘIŠLI NA TO, ŽE SE BUDETE SE SENIORY TAKTO SETKÁVAT?

PŘED ROKEM JSME SI ŘÍKALI, ŽE USPOŘÁDÁME DEN PRO DŮCHODCE, KDE BUDOU SOUTĚŽIT A HRÁT HRY. PAK JSME PŘIŠLI NA TO, ŽE TO ASI NEPŮJDE, ŽE JE TĚŽKO DONUTÍME, ABY SKÁKALI V PYTLI A TAK. TAKŽE NAŠE TEMPO SE ZVOLNILO, SNAŽILI JSME SE VYMYSLET NĚJAKÉ AKTIVITY, KTERÉ BY BYLY PŘÍJEMNÉ, JAK PRO NĚ TAK PRO NÁS.

A JAK VIDÍ VAŠI AKTIVITU SAMOTNÍ SENIOŘI?

JEDNA PANÍ NAPŘÍKLAD ŘÍKALA:
„MÁM DCERU, ALE JE PRACOVNĚ VYTÍŽENÁ,
TAKŽE JSEM TU CELÝ DEN SAMA. NEMÁME TU ANI
PEČOVATELKY, STARÁ SE O NÁS CHARITA. NAKOUPÍ NÁM,
UKLIDÍ NÁM A TAK. ALE JINAK SE TU NIC JINÉHO
NEDĚJE.“ ŠPATNĚ VIDÍ A MÁ RÁDA KNÍŽKY OD
NEPILA, TAK JSME JÍ ČETLI.

CO CENNÉHO VÁM PROJEKT DAL?

JÁ JSEM CHTĚLA, ABY SE DĚTI STALY TROCHU AKTIVNĚJŠIMI.
ŠKOLA JE DŮLEŽITÁ VĚC, ALE NENÍ TO VŠECHNO. TO, CO SE DĚTI NA-
UČÍ TADY V PROJEKTU, POTŘEBUJÍ V ŽIVOTĚ. DOKÁŽÍ KOMUNIKOVAT
A PRACOVAT SE STARÝMI LIDMI. UMÍ SE SAMY MEZI SEBOU DOMLUVIT,
DOKÁŽÍ SAMY DOJÍT NA ÚŘAD A ZAŘÍDIT SI TAM VŠE POTŘEBNÉ.

OSOBNĚ JSEM SE ZAČALA NA TY STARÉ LIDI
DÍVAT JINAK. DŘÍV TO PRO MĚ BYLA PANÍ, KTERÁ NEMŮŽE VYJÍT
DO SCHODŮ A JE ÚPLNĚ NEMOŽNÁ. TEĎ SI ŘÍKÁM, SAKRA, VŽDYŤ TAKY
NEBUDU MOCI VYJÍT DO SCHODŮ A BUDU SI PŘIPADAT NEMOŽNĚ.
ZAČALA JSEM JIM ROZUMĚT.

MNĚ TO DALO TO, ŽE JSME SE S TĚMI
STARÝMI LIDMI SBLÍŽILI. JÁ JSEM SE NA NĚ
PŘEDTÍM KOUKAL ÚPLNĚ JINAK A VLASTNĚ
JSEM SE JICH I TROCHU BÁL.

A JAK SE PO TAKOVÉ ZKUŠENOSTI DÍVÁTE NA SEBE NAVZÁJEM?

POPRVÉ TO BYLO TAK, ŽE JSEM VŠECHNO CHTĚLA PŘIPRAVIT
SAMA A MÍT VŠE POD KONTROLOU – SOUTĚŽ, NAKOUPIT DOBROTU, A PAK
JEN VZÍT STUDENTY NA MÍSTO. TEĎ UŽ JSEM SE UVOLNILA A NAUČILA JIM
DŮVĚŘOVAT. VÍM, ŽE STUDENTI TO VŠECHNO DOKÁŽÍ SAMI. JEŠTĚ MĚ ANI
JEDNOU NEZKLAMALI, VŽDYCKY JE TO LEPŠÍ, NEŽ JSEM SI
TO VŮBEC DOKÁZALA PŘEDSTAVIT.

JÁ JSEM PANÍ UČITELCE ŘÍKAL, ŽE VLASTNĚ NENÍ PANÍ
UČITELKA, ALE SPÍŠ TAKOVÁ MAMKA. ŽE NÁS DRŽÍ, PODPORUJE
NÁS. KDYŽ NÁS VIDÍ, TAK SI MÁVÁME PŘES ULICI, JE TO ÚPLNĚ
JINÝ VZTAH NEŽ K OSTATNÍM UČITELŮM.

JÁ PANÍ UČITELKU VNÍMÁM TROCHU JAKO DVĚ OSOBY.
JEDNA SEDÍ ZA STOLEM PŘI HODINĚ RUŠTINY A SNAŽÍ SE NÁS
NĚCO NAUČIT. JAKMILE ALE VYLEZE Z TÉ TŘÍDY, JE TO KAMA-
RÁDKA PANÍ GALINA. USMĚŘŮJE NAŠE ZBRKLÉ MYŠLENKY DO
VOLNÉHO TOKU, ABY TO VŠECHNO DÁVALO NĚJAKÝ SMYSL.
V TOM JE JEJÍ NEJVĚTŠÍ ROLE.

PŘEDKRMY

Ostopovické rolky

aneb **Ostopovicemi Na zelenou**

(žáci MŠ a ZŠ Ostopovice, paní učitelky Ivana Bláhová a Petra Turečková, ředitel školy Petr Juráček, starosta Ostopovic Jan Symon, dopravní projektant Adolf Jebavý spolu s dalšími odborníky a Policií ČR)

30.000 Kč

V Ostopovicích u Brna si rodiče a děti řekli, že v okolí školy by se měla zvýšit bezpečnost dopravy. Vzali si na pomoc policii, zástupce obce i dopravní odborníky. Samotné děti vyznačovaly do připravených mapek místa, kde se v okolí školy necítí bezpečně. Zároveň proběhl průzkum dopravního chování obyvatel v obci. Postupně společnými silami vznikla pod vedením dopravního inženýra Dopravní studie, která navrhla opatření na zvýšení bezpečnosti v okolí školy. Třešničkou na dortu bylo vybudování přístřešku na kola a koloběžky žáků a zaměstnanců školy a zpracování školního plánu mobility.

Proč zrovna tuto specialitu?

U mnohých škol se najdou dopravně nebezpečná místa. Už jste ale někdy zkoušeli přesvědčit dítě, aby například přecházelo přes přechod? Ve chvíli, kdy děti samy navrhnou opatření a zkoumají, co se má v okolí školy změnit, aby zde bylo více bezpečno, to možná nebudete mít již zapotřebí. Děti dokonce začaly ovlivňovat i chování svých rodičů!

Co potřebujete?

Příprava tohoto předkrmu není složitá. Potřebujete především chuť učinit okolí školy bezpečnější a odvahu zapojit do řešení děti a jejich rodiče. Netřepat, nemíchat, řešení se za pomoci dopravního specialisty, který je v rámci projektu k dispozici, vyloupne.

Jak vám chutnalo

JÁ MYSLÍM, ŽE PŘECHOD PŘED ŠKOLOU UVÍTÁ KAŽDÝ RODIČ V OSTOPOVICÍCH, PROTOŽE TÍM, ŽE TUDY VEDE HLAVNÍ SILNICE, JE CESTA DO ŠKOLY OPRAVDU NEBEZPEČNÁ.

Irena Chaloupková,
maminka

U VOLYŇKŮ JE ÚZKÝ CHODNÍK, NEJDE VIDĚT ZA ROH A JEZDÍ TAM STRAŠNĚ MOC AUT A MÁLEM MĚ UŽ JEDNO SRAZILO.

žákyně ZŠ

JÁ JAK JDU U KAPLE, TAK TAM JE STRAŠNĚ ÚZKÝ CHODNÍK.

žák ZŠ

NA ZÁKLADĚ VŠECH PODKLADŮ BYLA VYPRACOVÁNA STUDIE ÚPRAV RIZIKOVÝCH MÍST A VEDENÍ OBCE PŘISLÍBILLO REALIZACI NĚKTERÝCH ZMĚN JIŽ NA JARO PŘÍŠTÍHO ROKU.

ředitel školy
Petr Juráček

Aby vám nezaskočilo

Buďte připraveni „sníst to, co se uvaří“, a když jste investovali tolik energie na zmapování problému, tak všechny užitečné nápady také zrealizujte. Děti s rodiči dokáží být kreativní a efektivní, když dostanou prostor, a byla by škoda, kdyby na tento předkrm nenavázalo vydatné jídlo v podobě realizovaných návrhů.

Na zelenou
(Nadace Partnerství)
současný finanční limit
70.000 Kč/školní projekt
www.nazelenou.cz

Nadívané kocbeřky

30.000 Kč

aneb **Kudy kam od vás k nám – a bezpečně**

(ředitelka školy Mgr. Sofia Hladíková, starostka Eva Rezková ve spolupráci s obecním úřadem Kocbeře, občany a rodiči, odborníky Danou Gregorovou, Karin Kvasničkovou a dalšími partnery)

Lidé v obci Kocbeře to nemají snadné, protože obec leží podél frekventované silnice Hradec Králové–Trutnov–Polsko. S nápadem udělat něco prospěšného přišli sami děti a jejich rodiče, kteří chtěli zvýšit bezpečnost provozu v obci. Vyšli přitom z dřívějšího mapování místních problémů, které vyústily v postupnou realizaci řady projektů dětmi – kromě tohoto i vytvoření hřiště, zlepšení separace odpadů v obci, znovuobjevení pěší trasy s hraničními kameny Šporkova kukského panství, zapojení kapličky do společenského života. Tento projekt začal monitoringem automobilového provozu a schůzí občanů, zástupců obce a školy. Děti namalovaly deset výstražných tabulí pro řidiče a vytipovaly i zajímavá místa v obci, pro která navrhly místní značení. Celý školní rok probíhaly akce pro podporu dopravní bezpečnosti (např. Šetrná doprava, Dopravní výchova, Den bez aut), a na konci roku byly výstražné tabule za účasti starostky, občanů, dětí, rodičů a přátel školy slavnostně instalovány.

Proč zrovna tuto specialitu?

Program Škola pro život umožňuje učitelům a dětem, spolu s jejich rodiči a dalšími partnery v městě či obci – s radnicí, firmami, spolky, udělat něco pro udržitelnější život v obci. Když se škola do programu zapojí, může postupně vyřešit ne jeden, ale více problémů v obci, protože pracuje dlouhodobě – podle metodiky místně zakotveného učení vylepšované od roku 2004.

Co potřebujete?

Problém, který chcete v obci vyřešit a který pálí vaše občany. Takové se vždy najdou. A pak aktivní žáky základní nebo střední školy, s jejich učiteli a rodiči, případně dalšími partnery. Přidáte proškolení koordinátora (učitele) v metodice programu a necháte jen mírně odležet...

Jak vám chutnalo

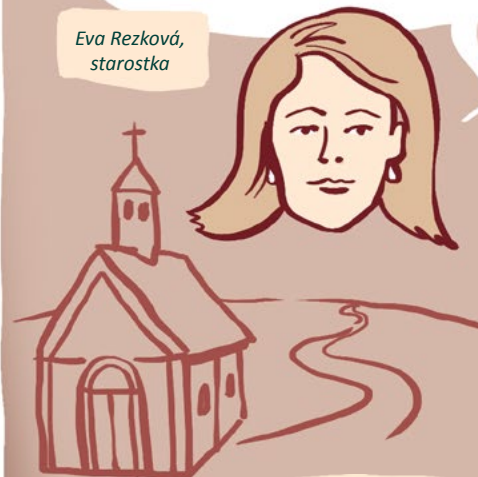
PRO NÁS JE DŮLEŽITÉ, ŽE ŽÁCI BYLI AKTIVNÍMI ÚČASTNÍKY ROZHODOVACÍHO PROCESU A VIDĚLI, ŽE JEJICH SNAŽENÍ MÁ KONKRÉTNÍ VÝSLEDEK, ŽE MOHOU NĚCO OVLIVNIT A ZMĚNIT. PROJEKT MĚL NĚKOLIK VÝZNAMOVÝCH ROVIN – PŘI VÝTVARNÉ PRÁCI I VÝBĚRU MÍSTA VÝSTRAŽNÝCH TABULÍ JSME SE REÁLNĚ ZABÝVALI DOPRAVNÍ SITUACÍ A ZÁROVEŇ BYLO NUTNÉ SE ZAMÝŠLET I NAD DALŠÍMI KROKY PRO JEJÍ ZLEPŠENÍ. PŘI PLÁNOVÁNÍ MÍSTNÍHO ZNAČENÍ JSME ZASE Z POHLEDU „NÁVŠTĚVNÍKŮ ODJINUD“ ZNOVUOBJEVOVALI POZAPOMENUTÁ MÍSTA I CESTY A ZJIŠŤOVALI, ŽE TU MÁME ZAJÍMAVÉ LOKALITY S TRADICÍ A JE TU DOCELA FAJN...

Mgr. Sofia Hladíková,
ředitelka školy

BĚHEM PROJEKTU PROBĚHLA I ZAJÍMAVÁ DEBATA O LIDOVÝCH NÁZVECH ČÁSTÍ NAŠÍ OBCE, KTERÉ SE MEZI LIDMI CELKEM BĚŽNĚ POUŽÍVAJÍ, JAK VZNIKLY A PROČ. BYLA TO TAKOVÁ SONDA DO HISTORIE A PROPOJENÍ SE SOUČASNOSTÍ...

Eva Rezková,
starostka

Škola pro udržitelný život

(Středisko ekologické výchovy
SEVER a Nadace Partnerství)

70.000 Kč/školní projekt

www.skolaprozivot.cz

Aby vám nezaskočilo

Jakmile začnete mapovat problémy své obce, najdete jich spoustu. Nechtějte vyřešit vše najednou. Možná, že problém, který pálí vás, nezajímá tolik děti a jejich rodiče. Hleďte proto společné téma, na kterém budou všichni především rádi pracovat.

Pohádka mládí z Litomyšle

aneb **Město přátelské rodinám s dětmi**

(žáci ZŠ Litomyšl, Zámecká 496, ve spolupráci s Komisí pro rodinu a Městským úřadem Litomyšl)

Četli jste už někdy deník fiktivní matky? V Litomyšli ho mají a vytvořili ho žáci základní školy. Proč? Aby mohli předložit městským institucím návrhy, jak z Litomyšle učinit město přátelštější rodinám s dětmi. Tým žáků nejprve zjišťoval, jaká je aktuální situace ve městě – například jak vypadají dětská hřiště, parky, restaurace, kavárny, cukrárny, ordinace dětských lékařů, budovy, kde sídlí veřejné instituce (zda je tam bezbariérový přístup) atd. Žáci si veškeré prostory obešli a s kočárkem se pokusili zajet do veřejných institucí a obchodů. Magda Rožková – členka týmu, získané informace z terénu sepsala formou deníku fiktivní maminky, který předložila k připomínkám v rodinném centru v Litomyšli. Návrhy na zlepšení situace prezentovali žáci při jednání Komise pro rodinu, mládež a komunitní plánování na Městském úřadě v Litomyšli. Konkrétní kroky na sebe nedaly dlouho čekat, objevily se nové bezbariérové přístupy, dětské židličky v restauracích, nové WC u dětského hřiště apod. Ve spolupráci s městem, informačním centrem a rodinným centrem projekt běží už dva roky, žáci začali na projektu pracovat, když byli v sedmé třídě, teď se na něm podílejí jako devátáci.

Proč zrovna tuto specialitu?

Nemáte čas všimnout si, co je ve vašem městě špatně, co nefunguje? Děti ho mají a navíc je bude taková práce bavit. Dejte jim prostor a těšte se, jaká řešení za vás vymyslí. Při projektu spolu začnou spolupracovat úřady a instituce, které to zatím třeba ještě nenapadlo. A žáci a učitelé projdou unikátní metodickou podporou, díky které budou moci podobné věci v budoucnu zopakovat.

Co potřebujete?

Fakticky jen děti ve své základní nebo střední škole. Měnit svět je totiž bavit.

Jak vám chutnalo

PRO MĚ SAMOTNOU TO JE VELKÁ RADOST A HLAVNĚ VÝZVA JÍT DÁL A PROBOJOVAT SI SVOJE NÁZORY, PŘESTO ŽE NE VŽDY JE TO PROCHÁZKA RŮŽOVÝM SADEM. NÁŠ PROJEKT JIŽ BĚŽÍ TŘI ROKY A JE TO PARÁDNÍ.

Magda Rožková,
žákyně ZŠ

DÍKY PROJEKTU KDO JINÝ? JSEM SE NAUČILA VEJÍT DO MÍSTNOSTI PLNÉ LIDÍ A BEZ ZBYTĚČNÝCH ZÁBRAN SE ZEPTAT NA TO, CO POTŘEBUJI. TAKY JSEM SE NAUČILA LÉPE SI ROZVRHNOUT ČAS A ÚKOLY, KTERÉ MUSÍM SPLNIT.

Anna,
žákyně ZŠ

OHROMILA MĚ SKUTEČNOST, ŽE NĚKTERÉ PROJEKTEM „DOTČENÉ“ INSTITUCE ZAČÍNÁJÍ DĚLAT KROKY, KE KTERÝM JE PONOUKLY DĚTI. NAPŘÍKLAD NA JEDNOM DĚTSKÉM HŘIŠTI ZANEDLOUHO PŘIBUDE WC, V BAZÉNU SE OBJEVILY CEDULE S UPOZORNĚNÍM NA MOŽNOST ZAPŮJČENÍ HRAČEK, V NĚKOLIKA RESTAURACÍCH SI POŘÍDLI DĚTSKOU ŽIDLÍČKU. ZKRÁTKA MÁM POCIT, ŽE SE VĚCI ROZHÝBALY SPRÁVNÝM SMĚREM. A ŽE K TOMU NAŠI ŽÁCI TÍMTO PROJEKTEM VÝZNAMNĚ PŘISPĚLI.

Dagmar Burdová,
učitelka

Kdo jiný?

(Člověk v tísní, o. p. s. – program Jeden svět na školách) školy získají zdarma podporu např. v podobě workshopů a seminářů pro aktivní žáky, metodickou pomoc a podobně
www.jsns.cz/cz/page/18/Projekt_kdo_jiny.html

Aby vám nezaskočilo

Týmové projekty Kdo jiný? realitu skutečně mění. Buďte připraveni na velká sousta. Žáci svoje výstupy veřejně prezentují, a tak je projektu (i vám) pěkně vidět pod pokličku. To může být konec konců velký zisk.

Světová lahůdka s férovým dipem

aneb **Fair trade v našem městě**

(skupina žáků ZŠ Vsetín, Rokytnice 436 pod vedením pana učitele Bohuslava Sedláčka)

nic to nestojí :-)

Fair trade může být jídlo, fairtradové může být ale i město. Spolu s Litoměřicemi se stal Vsetín, kde se tento projekt odehrával, prvním městem přátelským k fair trade výrobkům. A to znamená, že obyvatelé Vsetína mohou nakupovat na řadě míst takové výrobky, které podporují spravedlivý obchod a umožňují tak drobným pěstitelům a řemeslníkům v rozvojových zemích žít důstojný život. Největší zásluhu na tom mají přímo žáci ze Základní školy Vsetín. Seznámili s programem zástupce místní samosprávy, úředníky, novináře i širokou veřejnost, uspořádali konferenci a zajímavé workshopy. Jejich škola získala zároveň ocenění „Světová škola“.

Proč zrovna tuto specialitu?

Titulem „Světová škola“ se mohou pyšnit školy, kde se globální rozvojová témata stanou běžnou součástí výuky i života škol. A protože je globální výchova zároveň povinným tématem ve školním kurikulu, může být pro školy i obec zajímavé naplnit jej praktickým způsobem. Základní filozofie totiž podporuje přípravu žáků na reálný život a opírá se o jednoduchou metodologii tří kroků: uč se – zjišťuj – jednej. Žáci a studenti podporovaní svými pedagogy získávají poznatky o globálních rozvojových tématech a následně hledají, co by bylo třeba v jejich blízkém okolí změnit. Poté ve spolupráci s místním partnerem realizují projekty, pomocí nichž přispívají k řešení problémů v komunitě.

Co potřebujete?

Stačí smíchat skupinu žáků, poučeného učitele, kterého zajímají globální témata, a najednou zjistíte, že i děti z malé České republiky se mohou přirozeně zajímat o to, co se děje po celé zeměkouli.

Jak vám chutnalo

KDYBYSTE MOHL NĚCO VZKÁZAT OSTATNÍM ŠKOLÁM, CO BY TO BYLO?

V PROFESNÍM I UČITELSKÉM ŽIVOTĚ NĚKDY ČLOVĚK VÍCE LITUJE TOHO, CO NEUDĚLAL VŮBEC, NEŽ TOHO, CO UDĚLAL ŠPATNĚ. KDYBYCH DO TOHOTO PROJEKTU NEŠEL, MĚL BYCH MNOHEM VÍCE ČASU A MĚNĚ STAROSTÍ, ALE TAKÉ MNOHEM MĚNĚ ZKUŠENOSTÍ.

JAKÝ VÝZNAM VIDÍTE VE SPOLUPRÁCI ŠKOLY A JINÝCH PARTNERŮ?

Pan učitel
Bohuslav Sedláček

PRO MĚ JE TO DŮLEŽITÁ, VÝZNAMNÁ A OBOHACUJÍCÍ ZKUŠENOST. ZPĚTNĚ MNE MRZÍ, ŽE JSME S PARTNERY NEZAČALI SPOLUPRACOVAT DŘÍVĚ. VELMI NÁM POMOHLI ZEJMÉNA V ORGANIZACI NAŠICH AKCÍ, S PROPAGACÍ I KONZULTACEMI. ŽIJE KOLEM NÁS SPOUSTA LIDÍ, KTEŘÍ SE ZABÝVAJÍ PODOBNÝMI TÉMATY JAKO MY. JEN O SOBĚ NEVÍME. SPOLUPRÁCE S PARTNERY ZNAMENALA ZNÁSOBENÍ NAŠÍ AKTIVITY V MNOHA OHLEDECH. JEDNODUŠE, VÍCE LIDÍ VÍCE VÍ A VÍCE DOKÁŽE.

Světová škola

(Člověk v tísni, o. p. s. – program Varianty; ve spolupráci s ADRA, ARPOK a Multikulturním centrem Praha)

školy si finanční prostředky zajišťují sami – oslovují sponzory

www.varianty.cz/svetovaskola

Aby vám nezaskočilo

Není to jednoduchý projekt, nese s sebou spoustu a spoustu práce, ale vidět, jak děti reálně něco mění, stojí za to, říká pan Sedláček. Žáci a jejich učitelé musí být připraveni opustit zdi školy a při jednání s dalšími partnery potřebují především podporu města nebo obce. Pokud jim ji neposkytnete, bude výsledek rozpačitý.

HOTOVKY

nestojí to skoro nic :-)

Poctivá dršťková polévka

aneb **Mladá fóra a kulaté stoly – jak aktivně zapojit mladé lidi do rozvoje místa, kde žijí?**
(jednotlivá členská města a obce Národní sítě Zdravých měst)

Mladí lidé často přicházejí s originálními návrhy, které by dospěláky nenapadly. Můžete jim dát prostor podobně, jako to udělala Zdravá města při pořádání Mladých fór a Kulatých stolů. Kulaté stoly se v roce 2013 a 2014 zaměřují zejména na téma zaměstnanosti mladých. Mladí lidé v cca 4hodinovém programu diskutují nad svými možnostmi po ukončení studia a nad jejich pozitivy a negativy. Odborníci – zástupci úřadu práce, odboru sociálních věcí, živnostenského odboru, škol poskytujících nadstavbové studium a rekvalifikace, dobrovolnických a jiných neziskových organizací – jsou jim k dispozici k zodpovězení dotazů, doplnění navrhovaných možností a také upřesnění, co mohou nezaměstnaným nabídnout. Cílem akcí je rovněž zjistit, jaké mají mladí lidé povědomí o svých možnostech a jakým způsobem lze jejich informovanost zlepšovat. Akce se také zaměřují na prevenci nezaměstnanosti, snaží se ukázat mladým lidem, jak by měli správně postupovat již během studia, aby se případné nezaměstnanosti vyhnuli. Tematickým stolům předchází i všeobecnější Fóra mladých, kde žáci základních i středních škol diskutují o tom, jak by mělo jejich město vypadat, a jaké vnímají nejpálčivější problémy k řešení. Ty jsou následně ověřovány anketou a putují do zastupitelstva města.

Proč zrovna tuto specialitu?

Pokud hledáte dlouhodobou formu spolupráce s městem, jste na dobré adrese. Nejedná se totiž o jednorázovou akci, ale o systematickou výchovu mladých lidí k zodpovědnosti a vytváření místa, kde žijí. Obě strany – mladí i radnice, se učí si navzájem naslouchat a komunikovat. To, že je aktivita každoročně opakována, kultivuje celkové prostředí i samotnou diskusi.

Co potřebujete?

Staňte se Zdravým městem a získáte přístup k metodické podpoře a příkladům dobré praxe. Můžete se pak zapojit do mnoha projektů, která Zdravá města realizují.

Jak vám chutnalo

STÁLE VÍCE ZDRAVÝCH MĚST SE V SOUČASNÉ DOBĚ SNAŽÍ ZAPOJOVAT DO VEŘEJNÉHO DĚNÍ VŠECHNY GENERACE, VČETNĚ MLADÝCH LIDÍ. TI SI NEJČASTĚJI PŘEJÍ VÍCE DOSTUPNÝCH MOŽNOSTÍ PRO TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU. OBJEVUJÍ SE PŘEDEVŠÍM NÁVRHY NA REKONSTRUKCE ČI VYBUDOVÁNÍ NOVÝCH SPORTOVIŠŤ, POŘÁDÁNÍ VÍCE ZAJÍMAVÝCH KULTURNÍCH AKCÍ, VČETNĚ PODPORY UMĚNÍ V ULICÍCH, ALE TAKÉ POŽADAVKY TÝKAJÍCÍ SE BEZPEČNOSTI VE MĚSTECH, ODPOVĚDNÉHO NAKLÁDÁNÍ S FINANCEMI ČI ZÁKAZU KOUŘENÍ NA VEŘEJNÝCH MÍSTECH, JAKO JSOU ZASTÁVKY, SPORTOVIŠŤE ČI PROSTORY V BLÍZKOSTI ŠKOL.

Petr Švec,
ředitel NSZM ČR

ROLE A AKTIVITY MLADÝCH V OBCÍCH A MĚSTECH JSOU NEZASTUPITELNÉ, ZDRAVÁ MĚSTA S TOUTO SKUPINOU A JEJÍMI NÁZORY DLOUHODOBĚ SPOLUPRACUJÍ A PRAXE UKAZUJE, ŽE TO MÁ SMYSL

Zdravá města (Národní síť Zdravých měst)

město či obec se naučí, jak připravit kvalitní projekty; Zdravá města jsou úspěšnými žadateli o granty, k čemuž jsou „trénování“ na akcích NSZM ČR

www.zdravamesta.cz

Aby vám nezaskočilo

Nejdůležitějším faktorem při startu Zdravého města (místní Agendy 21) je výběr vhodného koordinátora na místním úřadě. Je to zásadní hybatel, bez jehož samostatné aktivity, schopnosti vyjednávat a získávat další lidi do „hry“ nelze očekávat výsledky. Důležitá je samozřejmě politická podpora z vedení municipality.

Zahradnický kotlík

2,5 mil. Kč

(2,3 mil. Kč grant Nadace Proměny, 200.000 Kč příspěvek města)

aneb **Zahrada MŠ Kollárova, Český Brod**

(učitelky MŠ Kollárova, paní ředitelky Kristýna Kosová a Jiřina Zumrová, klub rodičů s iniciátorkami projektu maminkami Alicí Jiráskovou a Štěpánkou Šoupalovou, architekti Michal Fišer a Štěpán Špoula, výtvarník Lukáš Gavlovský, tajemník MĚÚ Aleš Kašpar)

Nelíbí se vám, jak (ne)funguje vaše školní nebo školková zahrada? Inspirujte se v Českém Brodě. S nápadem proměnit zahradu mateřské školy přišly maminky. Rodiče spolu s učitelkami připravili projektový záměr a požádali o grant v programu Zahrada hrou. S podporou nadace vytvořili zadání, na jehož základě pak vznikl návrh nové zahrady. Společně se setkávali s architekty a výtvarníkem. Tvůrci splnili přání rodičů a školy a využili především přírodní materiály. Citlivě také zrecyklovali řadu prvků a materiálu z původní zahrady. Do práce na proměně zahrady se kromě učitelek, dětí, rodičů, lidí z nadace a zástupců města zapojila také sousední Základní umělecká škola, místní skauti a další dobrovolníci. Nová zahrada byla slavnostně otevřena po dvou letech práce.

Proč zrovna tuto specialitu?

Školní zahradu potřebuje proměnit nejedna škola. Výjimečné na tomto programu je to, že se o podobě proměny domlouvají od samého počátku rodiče s dětmi a učitelkami v úzké spolupráci s odborníky. Zahrada hrou děti inspihuje a všestranně rozvíjí, je místem pro kontakt s přírodou, volnou hru, seznamování s architekturou i poznávání světa.

Co potřebujete?

Jestliže chcete rozvinout potenciál své školní zahrady, dejte hlavy dohromady. Od začátku musíte mít jasný cíl a vaše snaha o jeho splnění musí být společná. Zapojte všechny rodiče, děti, pedagogy i další zaměstnance školy, zástupce své radnice apod. Diskutujte, sdílejte, inspirujte se jinde... zkrátka vařit musíte společně.

Jak vám chutnalo

JSEM HLAVNĚ NADŠENÁ Z TOHO, ŽE SE NA PŘEMĚNĚ ZAHRADY PODÍLELI I RODIČE A CHODILI POMÁHAT, AČKOLIV TO PRO NĚ NEBYLO SNADNÉ.

Štěpánka Šoupalová,
maminka-iniciátorka

Vladimíra Hybešová,
zástupkyně ředitelky MŠ

DĚTI JSOU Z NOVÉ ZAHRADY NADŠENÉ. PŘEDTÍM SE STÁVALO, ŽE NEVĚDĚLY, S ČÍM A JAK SI MAJÍ HRÁT. TEĎ NEVĚDÍ, KAM SE VRHNOUT DŘÍV.

DÍKY PROJEKTU VZNIKLA OTEVŘENÁ ZAHRADA, KTERÁ SLOUŽÍ NEJENOM MATEŘSKÉ ŠKOLCE, ALE ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ ŠKOLE, KTERÁ JE V SOUSEDSTVÍ, SKAUTŮM A TAKÉ ŠIROKÉ VEŘEJNOSTI.

Jakub Nekolný,
starosta

Zahrada hrou (Nadace Proměny)

ve 3 fázích mohou školy postupně získat na novou zahradu celkem až 800 tis. Kč
www.nadace-promeny.cz/cz/web/zahradahrou/index.html,
www.promenyproskoly.cz

Aby vám nezaskočilo

Opravdu se nejedná o projekt, který uvaříte narychlo. Přípravě je nutné věnovat dostatek času a budete potřebovat tým lidí, kteří vezmou věc za svou. Získáte ovšem nejen úžasnou zahradu. Už během realizace se děti dozví mnohé o tvorbě městského prostředí a upevní si vztah k místu (pamatujte, že z nich vyrůstají budoucí odpovědní obyvatelé vašeho města!). Rodiče s učiteli prohloubí spolupráci. Do projektu se mohou zapojit i další občané, stmelí se tak celá místní komunita.

nic to nestojí :-)

Babiččiny plněné knedlíky

aneb **Setkání se seniory**

(5. B ZŠ sv. Voršily, Praha 1 pod vedením paní učitelky Barbory Masopustové)

Umožněte dětem, aby slyšely životní příběhy seniorů, a jim zase, aby se mohli nakazít elánem mladých lidí... inspirujte se projektem, který zrealizovala třída páťáků ze Základní školy sv. Voršily v Praze. Ti navštívili seniory z Komunitního centra Armády spásy v Praze 3 na Žižkově. Společně zpívali, tvořili, vyprávěli si. Projekt byl realizován již po několikáté, výjimečný je setkáním odlišných generací, které se dokáží vzájemně obohatit. Takové spojení zkrátka funguje a je prospěšné oběma skupinám.

Proč zrovna tuto specialitu?

Představte si, že by ve stejný čas probíhalo o celé republice hned několik stovek projektů, které jsou založeny na dobrovolnické práci mladých lidí. Právě na tom stojí program 72 hodin – Ruku na to! Během tří dnů, jedno kde, jedno jak dlouho se dobrovolníci po celém Česku pustí do aktivit, které pomohou druhým, přírodě, či jejich okolí. Smyslem 72 hodin je zapojit co nejvíce mladých lidí a ukázat jim, že stačí málo, aby dokázali mnoho. Přesvědčit je, že jsou sami schopní změnit věci, které se jim nelíbí. Naučit je spolupracovat a víc vnímat svět kolem sebe. Díky pořádání jednotlivých projektů také posílit vztahy v místních komunitách a vytvořit hodnoty a zajímavé podněty pro smysluplné trávení volného času. Dále také navázat partnerství s místními radnicemi a podnikateli v obcích.

Co potřebujete?

Podívejte se kolem sebe a hledejte, co byste rádi změnili. S málem můžete připravit opravdovou delikatesu. Projekt je určen dětem i rodičům, mladým lidem, neziskovým organizacím, ale i neformálním skupinám a jednotlivcům, zkrátka všem, kteří podporují myšlenku dobrovolnictví a není jim cizí nezištně pomoci druhým, nebo svému okolí.

Jak vám chutnalo

Barbora Masopustová,
učitelka

DĚTI TĚŽ ZAHRÁLY NĚKOLIK SKLADEB NA KLAVÍR,
PO KTERÝCH NÁSLEDOVAL VELKÝ POTLESK PŘÍTOMNÝCH.
ČAS NÁM RYCHLE UTÍKAL, A TAK PO DVOUHODINOVÉM SETKÁNÍ
NEZBÝVALO, NEŽ SI ZAZPÍVAT NA ZÁVĚR „V DOBRÉM JSME SE SEŠLI,
V DOBRÉM SE ROZEJDEM“. NÁSLEDOVALA JEŠTĚ POSLEDNÍ SPOLEČNÁ
FOTKA, VZÁJEMNÉ POTŘESENÍ RUKOU DĚTÍ A SENIORŮ NA RO-
ZLOUČENOU A PŘÁNÍ VŠECH PŘÍTOMNÝCH SE OPĚT SETKAT.

POVÍDÁNÍ SE STARÝMI LIDMI BYLO FAJN, ŘÍKALI
NÁM SVOJE PŘÍBĚHY Z DĚTSTVÍ A TO BYLO ZAJÍMA-
VÉ. SPOLEČNĚ JSME TAKY VYRÁBĚLI NĚKTERÉ VĚCI
A PŘĚKVAPILO NÁS, JAK JSME SI ROZUMĚLI.
TAKŽE NAPŘESROK ZNOVU.

žáci 5.B

72 hodin – Ruku na to! (Česká rada dětí a mládeže)

projekty jsou založeny na dobrovolnické práci,
podpořeny mohou být drobnými dárky pro realizátory

www.72hodin.cz

Aby vám nezaskočilo

Celý program stojí a padá se zájmem okolí. Bez dobrovolníků, kteří mají chuť něco dělat, se tento chod uvařit nedá. Někoho možná také napadne spojovat 72 hodin s nuceným „dobrovolnictvím“, kterého jsme byli svědky za minulého režimu. Jenže v tomto případě jde o skutečně dobrovolné nasazení, protože máte chuť něco dělat.

MINUTKY

Hody po deblínsku

aneb **Obnovení hodů v Deblíně**

(třída osmáků s paní učitelkou Monikou Mandelíčkovou,
za podpory pana starosty Jiřího Vitanovského)

30.000 Kč

V Deblíně si díky třídě osmáků, jejich učitelce a podpoře obce „pochutnali“ místní na tradičních hodech, které se děti rozhodly obnovit. Samy vyráběly dekorace na hodovou zábavu, nacvičily tance, ale třeba i zajistili suroviny na pečení hodových koláčů, se kterými jim nakonec pomohly maminky i babičky. Peníze na akci získali v programu Extra třída.

Proč zrovna tuto specialitu?

Zvláštností Extra třídy je to, že žáci se svým učitelem nebo učitelkou (patronem nebo patronkou) pracují podle projektové metodiky. Děti se tak naučí projektovému řízení, zpracují projekt v zajímavém on-line prostředí a vytvoří také animovaný promo spot. Projekt nakonec z větší části realizují sami děti.

Co potřebujete?

Abyste si mohli pochutnat na Extra třídě, potřebujete třídu sedmáků, osmáků nebo deváťáků, kteří mají nápad, co v místní komunitě vylepšit nebo změnit. Udělat něco extra, něco navíc. A k tomu jejich učitelku nebo učitele. Příprava je sice složitější, ale při troše trpělivosti získáte opravdovou lahůdku.

Jak vám chutnalo

30 LET TADY HODY NEBYLY A MY JSME
BYLI PŘIPRAVENI JE ZORGANIZOVAT A UDĚLAT
NĚCO, CO MŮŽE DEBLÍN POSUNOUT. TOTO TÉMA SE
OTEVÍRALO NA ZASTUPITELSTVU NĚKOLIKRÁT A VŽDY
ZTROSKOTALO NA TOM ŽE NEBYLO DOTAŽENO DO KONCE.
A PAK STAROSTA ŘEKL: TAK DO TOHO PŮJDEME.

Monika Mandelíčková,
patronka deblínské
Extra třídy

HODY SE NAKONEC ROZROSTLY DO VELKÝCH
ROZMĚRŮ A PŘITOM NESTÁLY MOC. MNOHO NÁKLADŮ
SE PONIŽILO DÍKY TOMU, ŽE SPOUSTU VĚCÍ DALI
LIDÉ Z DOBRÉ VŮLE – NAPEKLI KOLÁČE,
ZAPŮJČILI ZDARMA KROJE...

JA SU V DEBLÍNĚ NAPLAVENINA
A KDYŽ JSEM SE SEM PŘÍSTĚHOVAL,
TAK UŽ HODY DÁVNO NEBYLY. OSTATNÍ
MI ŘÍKALI, ŽE SE URČITĚ NEDÁME DOHROMADY,
ABY HODY VZNIKLY. PROTO KDYŽ MNE OSLOVILI
ZE ŠKOLY, UVAŽOVAL JSEM, KDO TO BUDE DĚLAT
A KOLIK TO BUDE STÁT. OBEC NAKONEC VYDALA
JEN 20.000 KORUN NA VYKOPÁNÍ DÍRY
PRO MÁJKU :-). DĚTI S PANÍ UČI-
TELKOU ZVLÁDLI ZBYTEK.

Jiří Vitanovský,
starosta Deblína

Aby vám nezaskočilo

Příprava projektu se žáky vyžaduje opravdu systematické úsilí učitele a podporu celého vedení školy a obce. Na druhou stranu máte k ruce veškerou možnou podporu v podobě metodiky a pracovníků programu. Máte-li chuť na jednohubku, není to dobrá volba... Jestliže si věříte a víte, že umíte půl roku soustavně pracovat a motivovat druhé, získáte delikatesu, na kterou budete ještě dlouho vzpomínat.

Extra třída
(EDUin, o. p. s., partnerem
je Nadační fond Tesco)
30.000 Kč/třída/projekt
www.extratrida.cz

Lhotské špunty po francovsku

aneb **Oáza klidu ve Francově Lhotě**

(skupina aktivních občanů pod vedením starostky Kateřiny Trochtové)

300.000 Kč

Se záměrem proměnit opomíjené prostory kolem kulturního domu v místo pro odpočinek a setkávání přišla samotná starostka Francovy Lhoty. Místní ji rozhodně nenechali ve štychu. Pod jejím vedením utvořili koordinační tým, do plánování a následných brigád zapojili desítky sousedů – od školáků až po seniory. Dnes slouží nově upravený prostor k trávení volného času občanů. Najdete tu bludiště, lavičky, herní prvky pro děti, příjemnou zeleň. Ve školní soutěži o nový název místa zvítězil Špuntov.

Proč zrovna tuto specialitu?

Účast občanů jak na fázi plánování, tak na fázi realizace je zárukou, že místní budou na nový prostor hrdí, budou ho používat a pečovat o něj. Proto každý koordinační tým kromě finanční podpory získá také konzultanta, který jej procesem plánování i realizace za účasti veřejnosti provádí.

Co potřebujete?

O finanční podporu v programu „Místo, kde žijeme“ se mohou ucházet jak místní neziskové organizace, tak obce. Bez vzájemné spolupráce to totiž nejde. Vždy se pracuje na přeměně veřejného prostranství a majitelem pozemku bývá často obec.

Jak vám chutnalo

VĚTŠINA ORGANIZAČNÍHO TÝMU NEVĚŘILA, ŽE SE NÁM Podaří LIDI PRO PROJEKT ZAUJMOUT A NADCHNOUT. ALE VŠE BYLO NAKONEC JINAK... PROJEKT SÁM NÁS OBOHATIL O KRÁSNÉ PROSTRANSTVÍ, NOVÁ PŘÁTELSTVÍ, ALE PŘEDEVŠÍM O MNOHO ZÁŽITKŮ A ZKUŠENOSTÍ. LIDÉ DNES PŘÍCHÁZEJÍ A PTAJÍ SE, KDY UŽ BUDE ZASE NĚJAKÁ BRIGÁDA.

Kateřina Trochtová,
starostka Francovy Lhoty

ŠPUNTOV

Z NAVRHOVÁNÍ VYUŽITÍ PROSTORU SE STAL CELOŠKOLNÍ PROJEKT S MOC PĚKNÝMI VÝSLEDKY. HLAVNĚ TO PRO NÁS BYLA PŘÍLEŽITOST UKÁZAT DĚTEM, ŽE STOJÍME O JEJICH NÁPADY, A VĚST JE K PŘIJETÍ I JINÝCH NEŽ VLASTNÍCH POHLEDŮ NA VĚC.

Hana Trlicová,
učitelka základní školy

Místo, kde žijeme
(Nadace VIA, generálním
partnerem je NET4GAS, s. r. o.)
300.000 Kč/projekt
www.nadacevia.cz

Aby vám nezaskočilo

Pokud vás právě zaměstnává kanalizace, chodníky nebo rekonstrukce stadionu, nelze doporučit. V čele projektu ale nemusíte stát vy jako starosta či starostka, pokud máte v obci schopné a aktivní spolky s chutí na větší sousto. Náročný, ale díky jednoduché administrativě a vedení odborníků z Nadace VIA lehce stravitelný program.

Čingischánovy medailonky

14.000 Kč

aneb **Veřejné debaty se studenty v Litoměřicích**

(studenti Gymnázia Josefa Jungmanna v Litoměřicích s panem učitelem Petrem Bausem, za podpory pana místostarosty Karla Krejzy a dalších partnerů)

Studenti litoměřického Gymnázia Josefa Jungmanna prošli debatní soutěží Studentská Agora a debatování se jim natolik zalíbilo, že se své dovednosti rozhodli uplatnit ve vlastním městě. Uspořádali proto debatu pro širokou veřejnost, jejíž téma bylo skutečnou fúzí západní a východní kuchyně – Čingischánovy děti v Litoměřicích aneb co víme o mongolské menšině a ona o nás. Hosty byli zástupci obce, komerčního i neziskového sektoru. Litoměřičtí se navíc mohou těšit na další debaty pod taktovkou studentů, kteří je dále samostatně pořádají.

Proč zrovna tuto specialitu?

Komunikace s občany je pro obce a města zásadní, často je na ni ale relativně málo času. Možná máte v rukávu téma, které byste rádi diskutovali se svými občany a které zároveň zaujme studenty. Požádejte je o vedení takové debaty, uvidíte, že občané budou mít menší ostych zúčastnit se debaty, kterou vedou jejich vlastní děti.

Co potřebujete?

Především aktivní středoškolské studenty a studentky, kteří rozumějí tomu, co radnice dělá, a zajímají se o veřejný život. V tom jim může pomoci právě Studentská Agora, která je naučí dobře se vyjádřit. Dle receptů z kuchyně Agora CE si studenti procvičí vyjadřování svých názorů a naslouchání opačným názorům. Naučí se, jak organizovat veřejné debaty tak, aby byly zajímavé, přínosné a mohly se v nich vyjádřit všechny zúčastněné strany. Studenti se pak často dále věnují aktivitám prospěšným své obci.

Jak vám chutnalo

Barbora Härtingová,
studentka

DOZVĚDĚLA JSEM SE MNOHO O TĚŽKÝCH ŽIVOTNÍCH
OBTÍŽÍCH TĚCHTO IMIGRANTŮ, JAK JE TĚŽKÉ SEHNAT PRÁCI
A ZAČLENIT SE DO SPOLEČNOSTI – PŘÍBĚHY ZE ŽIVOTA, DO KTERÉHO
NORMÁLNÍ OBČAN ČR NEVIDÍ. BYLA ZDE VELKÁ ODEZVA PUBLIKA, TAK-
ŽE NEDOCHÁZELO KE CHVÍLÍM MLČENÍ. NA ZÁVĚR DEBATY JSME
MOHLI OCHUTNAT TYPICKÁ MONGOLSKÁ JÍDLA,
BYLA TO NEJZAJÍMAVĚJŠÍ ČÁST AKCE.

Šárka Hlaváčková,
studentka

MNĚ DALO NEJVÍCE ZABRAT SEPSÁNÍ ŽÁDOSTI O GRANT.
NIKDY PŘEDTÍM JSEM TO NEDĚLALA, OVŠEM BERU TO JAKO
VELMI PŘÍNOSNOU ZKUŠENOST. DÍKY NAŠIM VEŘEJNÝM DE-
BATÁM JSEM SE ROZHODLA, CO CHCI V BUDOUCNU DĚLAT.

Studentská Agora (Agora CE, o. p. s.)

na projekty je možné žádat o dotaci z krajských rozpočtů, rozpočtu MŠMT, evropských grantů (Erasmus+) i od soukromých dárců a nadací lokální i celonárodní působnosti – Agora CE ráda poradí, jak na to

www.agora-ce.cz/studentska-agora/

Aby vám nezaskočilo

Nemůžete ingredience jen zamíchat a čekat, že bude hotovo. Příprava musí být důkladná, bez ní se debaty nebudou dařit. Studentská Agora proto nabízí propracovanou metodiku.

Anglické biftečky

aneb **Jeden svět, mnoho tradic**

(žáci páté třídy ZŠ Lukov, paní ředitelka Jolana Vlková, celý učitelský sbor, místostarosta Michal Teplý)

40.000 Kč

Ve škole v Lukově u Zlína pořádají jarmarky, recitační soutěže a další veřejné akce dlouhodobě. Ovšem nabídka Americké obchodní komory v rámci projektu One World Many Voices inspirovala lukovské učitele k tomu, že všechny akce propojí do jednoho velkého školního projektu podporujícího výuku angličtiny. Využili jednoduchého nápadu, který se ukázal jako funkční. Jejich projekt se jmenuje Jeden svět, mnoho tradic a srovnává, jak vypadají svátky u nás a v anglicky mluvících zemích. Takže žáci například vyzkoušejí, jak vypadají anglické Velikonoce, v čem se podobá Flowers Day našemu Dni matek, pro Halloween si ve skleníku vypěstovali vlastní dýně a na místním hradě se zúčastnili adventního jarmarku s vlastními výrobky.

Proč zrovna tuto specialitu?

Program Jeden svět, mnoho tradic pomůže vaší škole, aby se stala skutečným komunitním centrem obce. A navíc se zaměřuje na propojování různých kultur, žhavé téma současnosti.

Co potřebujete?

Abyste si pochutnali, nesmíte přípravu podcenit. Potřebujete nejen akční učitelský sbor, protože práci je třeba rozdělit mezi více lidí, ale také vstřícné rodiče, kteří pomohou, a obec, která vám vyjde vstříc. Musíte zapojit celý kuchařský tým, protože chcete nakrmit spoustu strážníků od dětí po jejich rodiče a prarodiče.

Jak vám chutnalo

Michal Teplý,
místostarosta Lukova

REALIZOVAT TAKOVÝ PROJEKT ZNAMENÁ OPRAVDU HODNĚ PRÁCE, ALE POKUD SE PODAŘÍ ZAPOJIT OCHOTNÉ A SCHOPNÉ LIDI, PAK S TÍM OBEC NEMUSÍ MÍT TOLIK STAROSTÍ A VLASTNĚ JEN „SKLÍZÍ PLODY“. IDEÁLNÍ JSOU MLADÍ LIDÉ, DĚTI A RODIČE, KANTOŘI, ALE MOHOU TO BÝT I BÝVALÍ STUDENTI, TI VŠICHNI JSOU SCHOPNI OPERATIVNĚ JEDNAT. ČILI MŮJ RECEPT JE VYTÍPOVAT SI NĚKOHO, KOHO TÉMA PROJEKTU ZAJÍMÁ, A VTÁHNOUT HO DO PRÁCE. PRO NÁS BYL PROJEKT LUKOVSKÉ ŠKOLY PŘÍNOSEM A MÁME ŠTĚSTÍ, ŽE ŠKOLA JE TAK AKTIVNÍ.

Jolana Vlková,
ředitelka školy

PRO MĚ JE DŮLEŽITÉ, ŽE SE DĚTI NAUČÍ VYSTUPOVAT PŘED LIDMI, TOLIK SE NEOSTÝCHAJÍ A ZVYKAJÍ SI POUŽÍVAT ANGLIČTINU V BĚŽNÝCH SITUACÍCH. CELÝ PROJEKT JE ZÁROVEŇ FORMA MEDIÁLNÍ A MULTIKULTURNÍ VÝCHOVY.

One World Many Voices

(AmCham – Americká obchodní komora)

AmCham nestanovuje horní limit pro školní projekty, ale rozděluje finance v každém školním roce individuálně
www.amcham.cz/economic-development/leadership-council/one-world-many-voices/

Aby vám nezaskočilo

Projekty realizované v tomto programu vyžadují opravdu úzkou spolupráci kuchařů – ze školy i z obce. Podoba projektu, jak ji realizovali v Lukově, stála spoustu organizační práce a zkušeností. Takže nepředpokládejte, že takovou porci připravíte hned první rok. Nicméně když se zacvičíte, máte kompletní pokrm – podporuje výuku a zároveň propojuje školu s obcí. Ale pozor, nehtat!

DEZERTY

73.000 Kč

Palačinky s lipovým medem

aneb **Revitalizace Novodvorské aleje památných stromů**

(Kateřina Židů, Jan Židů a Veronika Matějková s mentorem týmu Ing. Vladimírem Kutlvašrem, ve spolupráci se starostou obce Vavřinec Miloslavem Novotným, autorem projektu arboristických úprav Ph.D. Ing. Jaroslavem Kolaříkem, pracovníky správy CHKO Moravský kras, dětmi a učiteli ze ZŠ Sloup a dalšími rodinami, odborníky a dobrovolníky)

Když se řekne lipová alej, vybaví se vám třeba sladká vůně kvetoucích stromů a bzukot včel. Vzpomínky na dětství a teplý lipový čaj, když je venku už sychravo. Právě takovou památnou lipovou alej nyní mají ve Vavřinci v Moravském krasu, kde ji obnovili společnými silami místní občané, vedení obce a dobrovolníci. A nešlo jen o vysazení klonů památných lip, které si vzaly na starost rodiny s dětmi. Místní vybudovali v aleji posezení, instalovali informační tabule, budky pro ptáky a také vydali průvodce po památných stromech Moravského krasu. Při „Otevírání Novodvorské aleje“ se sešli všichni, kteří se na projektu podíleli. Pan starosta alej slavnostně odemknul, místní si „adoptovali“ své stromy, proběhl rituál přijetí stromů a sběr lipového květu.

Proč zrovna tuto specialitu?

Jednak mladí lidé mohou dostat peníze na něco, co už dávno chtěli udělat. A navíc pokud budou podpořeni, projdou zajímavými kurzy a workshopy pořádanými Prázdninovou školou Lipnice. Mimo to získají podporu mentora z řad zaměstnanců společnosti Telefónica a zaměstnanců NROS, kteří mají na starosti administraci projektů.

Co potřebujete?

Potřebujete hlavně dobrý nápad a skupinku motivovaných mladých lidí 15–26 let. Vaše vydatná podpora (podpora města nebo obce) bude ovšem nutná. Možná je ve vašem okolí něco, co jste už dávno chtěli změnit, ale nenašli jste na to čas nebo peníze. Nyní máte možnost.

Jak vám chutnalo

ZA SVÉ VÍCE JAK PATNÁCTILETÉ PŮSOBENÍ VE FUNKCI STAROSTY JSEM SE VŽDY SNAŽIL O TO, ABY OBEC NEBYLA JEDINÝM ORGANIZÁTOREM VEŠKERÝCH AKTIVIT. NEJDŮLEŽITĚJŠÍ JE PODLE MÉHO DÁT VOLNOST OBČANŮM A SPÍŠE JEN VYTVÁŘET PODMÍNKY A ZÁZEMÍ PRO SPOLKOVÉ AKTIVITY. TENTO PŘÍSTUP JE PODLE MÉHO CENNÝ V TOM, ŽE NAPOMŮŽE K ROZVOJI OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI V NAŠÍ ZEMI.

Miloslav Novotný,
starosta

MÁM VELIKOU RADOST, ŽE SE KOLEM ALEJE SEŠLO TOLIK DOBRÝCH LIDÍ. JE VIDĚT, ŽE KDYŽ VZNIKNE UŽITEČNÁ MYŠLENKA, TAK JEJÍ REALIZACI NIC NEBRÁNÍ, STEJNĚ TAK, JAK TOMU BYLO U „NAŠÍ“ ALEJE.

Kačka

CO NA THINK BIG DOOPRAVDY NEJVÍC OCEŇUJI, JE FAKT, ŽE DÁ ŠANCI OPRAVDU KAŽDÉMU, KDO MÁ DOBRÝ NÁPAD, A NEBOJÍ SE HO REALIZOVAT, ALE CHYBÍ MU FINANČNÍ PROSTŘEDKY. AŤ UŽ JDE O NAŠI ALEJ, NEBO O BENEFIČNÍ DIVADLO, DĚTSKÝ TÁBOR, POMOC SENIORŮM, VÝSTAVBU BIKE-PARKU, VYTVOŘENÍ WEBOVÉ APLIKACE NEBO VYČIŠTĚNÍ LESA.

Honza

SAMI JSME SI MOHLI VYZKOUŠET, CO VŠECHNO ORGANIZACE VEŘEJNÉ AKCE OBNAŠÍ. ZÍSKALI JSME MNOHO NOVÝCH ZKUŠENOSTÍ A ZÁŽITKŮ, KTERÉ V BUDOUČNU URČITĚ ZUŽITKUJEME.

Verča

Think Big
(Nadace O2 ve spolupráci s Nadací rozvoje občanské společnosti)

v současnosti maximálně 80.000 Kč/rok/projekt

www.o2thinkbig.cz

Aby vám nezaskočilo

Bez práce nejsou koláče, říká se. A v tomto případě musí mladí lidé počítat s tím, že budou plnit řadu povinností plynoucích ze smlouvy o poskytnutí finančního příspěvku. Tato námaha stála přinejmenším ve Vavřinci za to.

Lesní pokušení

(65.509 Kč z revolvingového fondu MŽP, 49.000 Kč z prostředků školy)

aneb Český les – malé školní arboretum

(žáci a učitelé ZŠ a MŠ Opava Vávrovice a její Ekotým, dobrovolníci z řad občanů obce, členové opavského Klubu skalničkářů a společnost NATURA OPAVA)

Investovat do nákladných průlezků a herních prvků, aby si děti měly kde hrát? A co takhle vysadit les? A proč k němu nepřidat hned louku... a skalku a hrát si tam? Tak tohle si řekli ve Vávrovicích a školní arboretum je ukázkou toho, že nápad nestojí nic. Členové školního Ekotýmu původní myšlenku zpracovali do makety a na její realizaci získali grant. Podařilo se vytvořit „lesní krajinu“ se základními druhy lesních dřevin a bylin a upravený kout školní zahrady byl ponechán, s minimálními zásahy, svému přirozenému vývoji. Kdo měl chuť a čas, přiložil ruku k dílu. Rodiče pomáhali s odkryvem travního drnu a úpravou terénu, děti sázely stromy, bylinky a založily louku, skalničkáři darovali sazenice pro založení skalky. Odborné firmy se zapojily zhotovením a instalací dřevěného obloukového mostu a informační tabule. Děti viděly při práci tátu, mámu, své učitele a spolu vytvořili trvalou hodnotu. Získaly jiný pohled na prostředí kolem sebe, na vztah k jeho tvorbě, proměně, údržbě a ochraně. Pro dospěláka možná práce, pro děti hra s viditelným výsledkem.

Proč zrovna tuto specialitu?

Podle výzkumů se zapojení žáci chovají k životnímu prostředí ohleduplněji. Škola získá metodickou podporu k realizaci šetrného provozu školy i kvalitní pomůcky pro zapojení environmentálních témat do výuky. Program pomůže žákům a učitelům zlepšit spolupráci. Taková škola si získá respekt a obec nebo město se jí může právem pyšnit.

Co potřebujete?

Motivovanou partu žáků a učitelů ze základní nebo střední školy, tedy budoucí Ekotým, které téma životního prostředí zajímá. Se vším ostatním vám pomohou v programu. K realizaci potřebujete zkrátka myšlenku a šikovné ruce. Na jejich věku opravdu nezáleží. Pak nadšení, chuť, elán a malinko zkušeností, nabytých ve škole, vyčtených z knih, získaných ze života. Hodí se i rada odborníka, říká ředitel školy Pavel Gregor.

114.509 Kč

Jak vám chutnalo

LES JSME VYSÁZELI, ABY ZADRŽOVAL VODU. TO MÍSTO BYLO PŘEDTÍM DOCELA SUCHÉ A POŘÁD NA SLUNÍČKU. A V LÉTĚ JSME UŽ TRHALI JAHODY. LÍBIL SE MI, KDYŽ JSEM MOHLA POZOROVAT KAŽDÝ DEN, JAK SE NA STROMĚ, KTERÝ JSEM ZASADILA, ZAČÍNÁJÍ KLUBAT PUPENY. NEZAJÍMAVĚJŠÍ JE, ŽE JSME SI LES PŘINESLI DO ZAHRADY A UDĚLALI NĚCO PRO PŘÍRODU.

BYLA TO VÝZVA, DOBRÁ PŘÍLEŽITOST POBYT SPOLU S DĚTMI.

Dospěláci a rodiče

Děti

PROJEKT „ČESKÉHO LESÁ“ MNE NADCHL HNED OD SAMÉHO ZAČÁTKU. SKVĚLE DOPLŇUJE KONCEPT CELÉ ŠKOLNÍ ZAHRADY A DOTVÁŘÍ TAK V CELKU JEDNU OBROVSKOU NÁZORNOU ŠKOLNÍ POMŮCKU, KTERÁ JE OPRAVDU VELMI REÁLNÁ, VÝCHOVNÁ A NEMÁ NA OPAVSKU KONKURENCI. A CO JE NA CELÉ VĚCI VELMI POZITIVNÍ, DO CELÉ AKCE BYLI VTAŽENÍ NEJEN ŽÁCI, RODIČE, ALE TAKÉ ČLENOVÉ OBČANSKÝCH SDRUŽENÍ, PŮSOBÍCÍCH NA ÚZEMÍ NAŠÍ MĚSTSKÉ ČÁSTI.

Miroslav Kořistka,
starosta městské části
Opava-Vávrovice

Ekoškola (Sdružení Tereza)

v rámci programu mohou školy získat finanční podporu dle aktuálních výzev, v roce 2014 např. částku až 10.000 Kč nebo pobytový program v hodnotě 25.000 Kč

www.ekoskola.cz

Aby vám nezaskočilo

Vezměte si jen tak velkou porci, na kterou jste připraveni vy, vaši spolujedlíci i vaše peněženka.

Volyňské dortíčky

nic to nestojí :-)

aneb **Bourání mezigeneračních bariér**

(skupina studentů Střední školy a Jazykové školy s právem jazykové zkoušky ve Volyni pod vedením učitelky Galiny Volodiny)

Přijde vám, že si mladí a starší lidé u vás v obci nebo ve městě nerozumí? Pomozte jim najít společnou řeč, jako to udělali ve Volyni. Volyňský projekt se zaměřil na zlepšení vztahů mezi mladými lidmi a seniory z Domu s pečovatelskou službou. Čekala je série společných aktivit, například vzpomínkové retro odpovědně zaměřené na 60. a 70. léta, zpívání koled na Vánoce, malování hrnečku na Valentýna, podzimní vydlabávání dýní, velikonoční dílna nebo jarní piknik.

Proč zrovna tuto specialitu?

Projekt posiluje komunitní rozměr školy, žáci se zapojují do řešení problémů v jejím okolí, a stávají se tak aktivními občany. V průběhu školního roku učitelé i žáci ze zapojených škol společně hledají odpovědi na mnoho otázek. Tady jsou některé z nich: Kdo jsem, jaká je moje kultura a identita? Na co jsem ve svém městě hrdý? Kdo zde rozhoduje a kdo má moc? Co mé město trápí? Jak můžu přispět k řešení? S kým chci a budu spolupracovat? Jak dobře naplánovat společensky prospěšný projekt? A jak ho pak úspěšně zrealizovat a vyhodnotit?

Co potřebujete?

Vezměte šikovnou školu a v ní najdete dva učitele, kteří budou školu zastupovat. Smíchejte s programem Active Citizens a spolu se studentskými týmy to začne vřít.

Jak vám chutnalo

JE VELMI DŮLEŽITÉ, ŽE MLADÍ LIDÉ JSOU AKTIVNÍ, ŽE SI VŠÍMAJÍ PROBLÉMŮ VE MĚSTĚ A ŽE SE JE POKOUŠEJÍ NĚJAKÝM ZPŮSOBEM ŘEŠIT SVÝMA MLADÝMA OČIMA.

Václav Valhoda,
starosta města Volyně

Galina Volodina,
učitelka

KDYŽ JSME OSLOVILI PANÍ MYSLIVCOVOU, ZMOCNĚNKYNI PANA STAROSTY PRO SENIORY, BYLA TROCHU OPATRNÁ. PAK VIDĚLA NAŠE AKCE A LÍBIL SE JÍ TO. TEĎ STAČÍ JEN ZAVOLAT, ŘÍCI, ŽE CHCEME UDĚLAT TO A TO A ONA SE ZEPTÁ: DOBŘE, JAKOU POMOC A KDY OD NÁS BUDETE POTŘEBOVAT? OTEVŘELI NÁM NA JARNÍ PIKNIK TRŽNICE, DALI MOŽNOST POUŽÍT VYBAVENÍ, STOLY, REPROBEDNY...

NAJEDNOU VIDÍM, ŽE KDYŽ SI NĚCO UMANU, TAK TO PROSTĚ JDE. NEŘÍKÁM SI, KDYBY NĚKDO NĚCO ZMĚNIL. ŘÍKÁM SI, KDYBYCH JÁ NĚCO ZMĚNILA. ZAČALA JSEM NAJEDNOU SEBE VNÍMAT JAKO OSOBU, KTERÁ MÁ MOC A KTERÁ JE SCHOPNÁ NĚCO NĚKAM POHNOUT.

Simona,
studentka

Active Citizens
(British Council a Člověk v tísni, o. p. s.
– program Varianty)

středoškolští učitelé projdou zdarma akreditovaným kurzem MŠMT Jak rozvíjet aktivní občanství v komunitě

www.activecitizens.cz

Aby vám nezaskočilo

Abyste uspěli, je potřeba dobře zmapovat danou obec a problémy, které ji trápí, vybrat vhodné téma a cílovou skupinu. Ta musí být součástí projektu – mít o projekt zájem, podílet se na přípravách a realizaci (není to o nich bez nich!)

Pár neskromných rad, jak dobře uvařit (a nepřipálit) spolupráci vedení obce se školami

Zajímejte se o život a potřeby školy.

Škola patří k tomu nejcennějšímu, co obec má. Zde se udržuje vzdělanost a kumulují informace, znalosti a zkušenosti využitelné nejen pro žáky, školu, ale i pro obec samu. Škola, to jsou kromě budovy také lidé se svými potřebami a názory, lidé, kteří utvářejí atmosféru školy.

Seznamujte se s žáky a jejich prací osobně.

Žáci škol jsou vaši budoucí podnikatelé, zastupitelé, učitelé a voliči. Vše, co se naučí dnes, vám vrátí ve svých budoucích povoláních, i když už třeba nebudete v roli zastupitele nebo starosty.

S podporou přenášejte i zodpovědnost.

Projekty, které žáci realizují, mají vést k posílení zodpovědnosti. Tam, kde dáváte pomocnou ruku, peníze nebo jiné zdroje obce, vyžadujte také podíl zodpovědnosti žáků za to, co udělají a kdy a jak to udělají.

Nebojte se diskuze.

Řada obyvatel, natož žáci, neznají všechny obtíže a nároky vyplývající z povinností veřejné správy. Diskuzí se ale učí vyjadřovat, formulovat svůj názor, být kreativní a učit se, jak rozhodování v obci funguje a co všechno souvisí s tím, než se z myšlenky a projektu stane skutečnost.

Zapojte žáky do širších týmů.

Chtějí-li se zapojit do života obce nebo řešení konkrétního problému, neváhejte je včlenit do existujících pracovních skupin, komisí apod. Neorganizujte nové schůze, nevytvářejte nové týmy pro nic za nic. Právě tak se žáci nejlépe seznámí s reálným způsobem rozhodování a řešení problémů. Poznajjí různé profese, kompetence, způsob uvažování a náhled na věc.

Mluvte s nimi o svých představách, nápadech, sdílejte s nimi své hodnoty.

Nebojte se mluvit o svých plánech, vizích, úvahách, starostech. Otevřenost vám může přinést minimálně porozumění, možná i nápady nebo podporu pro nějaký váš projekt.

Nezačínejte diskuze slovy o penězích.

Žádná obec nemá nikdy dost financí na všechna přání. A je to vlastně dobře. Děti zpočátku nemusí chápat náročnost úkolů, ale jsou kreativní, mají neotřelé myšlenky a věty začínající „ale to v naší obci nejde“ nebo „na to nemáme peníze“ jim vezmou veškerou energii.

Tvořte ducha komunity.

Stále více nám chybí pocit sounáležitosti, pocit jistoty z toho, kam patříme. Zprostředkujte dětem historii obce, její i třeba zaniklé zvyky, slavnosti. Hledejte, co by je mohlo zaujmout a posílit jejich přirozenou chuť poznat místo, kde žijí, a zamilovat si jeho jedinečnost.

Seznam organizací

Agora CE, o. p. s., se zaměřuje na zlepšení dialogu mezi občany a radnicemi, zejména prostřednictvím participačních projektů a veřejných debat. Jejím cílem je podpora radnic, které umí s občany navázat partnerský vztah a rozumí si s nimi.

www.agora-ce.cz

Americká obchodní komora v ČR (AmCham) je jednou z největších obchodních komor v České republice. Její členská základna čítá na 400 společností. Komora společně se svou členskou základnou usiluje o neustálé zlepšování podnikatelského prostředí a růst konkurenceschopnosti české ekonomiky. www.amcham.cz

British Council je britská mezinárodní organizace, která působí ve 110 zemích světa. British Council v České republice již přes 70 let usiluje o posílení našich vztahů se Spojeným královstvím, podporuje otevřenou diskusi na aktuální společenská témata a napomáhá výměně zkušeností v oblasti vzdělávání a rozvoje občanské společnosti. www.britishcouncil.cz

Program **Jeden svět na školách** realizuje Člověk v tísni. Přispívá k výchově zodpovědných mladých lidí, kteří se orientují v současném světě, otevřeně a kriticky přistupují k informacím, nejsou lhostejní a ovlivňují dění kolem sebe. Prostřednictvím projekcí dokumentárních filmů, diskuzí a výukových aktivit přináší do škol důležitá témata a konkrétní příběhy. www.jsns.cz

Program **Varianty** organizace Člověk v tísni nabízí informační servis a metodickou podporu v oblasti interkulturního a globálního rozvojového vzdělávání. Cílem programu je podpora utváření inkluzivního prostředí a otevřeného klimatu ve společnosti a výchova ke globální odpovědnosti. www.varianty.cz

Česká rada dětí a mládeže (ČRDM) sdružuje a podporuje valnou většinu celostátních a zároveň i mnoho regionálních a místních sdružení dětí a mládeže. Jejím posláním je podporovat podmínky pro kvalitní život a všestranný rozvoj dětí a mladých lidí tím, že podporuje mimoškolní výchovu. www.crdm.cz

EDUin, o. p. s., je nezávislá společnost usilující o to, aby se téma vzdělávání stalo celospolečenským tématem. Podněcuje veřejnou diskusi, informuje o trendech ve vzdělávání a aktuálním dění, usnadňuje komunikaci mezi odborníky a rodiči. www.eduin.cz

Nadace Partnerství pomáhá lidem pečovat o životní prostředí například pomocí grantů, vzdělávání nebo odborných služeb. Snaží se posilovat aktivní přístup komunit v péči o životní prostředí a roli občanské společnosti. www.nadacepartnerstvi.cz

Nadace Proměny podporuje rozvoj městské zeleně a proměny měst se zapojením místních obyvatel. Program Parky umožňuje městům založit nebo obnovit parkově upravené veřejné prostranství, program Zahrada hrou pomáhá s rozvojem školních zahrad. www.nadace-promeny.cz

Nadace VIA je soukromá nezávislá česká nadace, která od roku 1997 pomáhá rozvíjet komunitní život českých měst a obcí, posiluje neziskové organizace a pomáhá obnovovat zprerhané tradice filantropie a dárcovství v České republice. Patří mezi největší a neaktivnější české nadace. www.nadacevia.cz

Nadace O2 je firemní nadace společnosti Telefónica Czech Republic. Věnuje se podpoře projektů, které přispívají ke zlepšování duševního i tělesného rozvoje dětí a mládeže. Přispívá k rozvoji a ochraně prostředí a komunit, ve kterých žijeme. Prostřednictvím technologií, služeb a duševního vlastnictví společnosti Telefónica Czech Republic podporuje také projekty ze sociální oblasti s cílem vyrovnávat šance u dalších znevýhodněných skupin a jednotlivců. www.nadaceo2.cz

Nadace rozvoje občanské společnosti (NROS) existuje již dvacet let a jejím posláním je rozvíjet občanskou společnost a český neziskový sektor. Poskytuje nadační příspěvky z grantových programů pocházejících ze zdrojů Evropské unie, Evropského hospodářského prostoru a z individuálních či firemních zdrojů. www.nros.cz

Národní síť Zdravých měst ČR (NSZM ČR) je elitní asociací s více než stovkou členů – obcí, měst a regionů, a nabízí kromě prestižní značky kvality „Zdravé město“ také řadu služeb. Zdravé obce, města a regiony sdílejí své zkušenosti a učí se od sebe navzájem, jak se rozvíjet v souladu s udržitelným rozvojem. <http://nsmz.cz>

Středisko ekologické výchovy SEVER již 20 let nabízí žákům a učitelům vzdělávací projekty, programy, pomůcky a literaturu zaměřené na vzdělávání pro udržitelný rozvoj a občanské a spotřebitelské kompetence. Zajišťuje i vzdělávání veřejné správy a neziskových organizací. <http://sever.ekologickavychova.cz/>

Sdružení Tereza připravuje a koordinuje dlouhodobé vzdělávací programy (Ekoškola, GLOBE a Les ve škole), které nabízejí provázané činnosti po celou dobu školní docházky dětí. Během programů se děti nejen učí, ale také zlepšují svou třídu, školu, domácnost, místo, kde žijí. <http://terezanet.cz>

Vydání Chut'ovek pro starostky a starosty finančně podpořili:

NET4GAS, s. r. o.

Peče pro vás tradiční koláč o třech dílech, cena dle velikosti, porce dohodou.

- **NET4GAS Blíž přírodě** – díl určený nejen pro vegetariány. Pomáhá zažívání všech, pro které motto „Blíž přírodě“ znamená trvalou součást stravovacích návyků, např. Českému svazu ochránců přírody, kterému je NET4GAS generálním partnerem.
- **NET4GAS Blíž poznání** – program, který pomáhá zažívání při vzdělávání a studiu. Zvát žáky a studenty ke společnému stolu je pro NET4GAS společenskou odpovědností. Proto podporuje např. Ústav plynárenství, koksochemie a ochrany ovzduší VŠCHT v Praze nebo Ústav materiálového inženýrství ČVUT v Praze, ale i další iniciativy.
- **NET4GAS Blíž regionům** – o koláč se dělí s našimi sousedy ve všech regionech, ve kterých působí. Preferuje posvícení, kde se sejdou občané a společně napečou. Proto přispívá ke komunitnímu rozvoji s programem *Misto, kde žijeme* Nadace VIA.

Společnost NET4GAS je spolehlivým a bezpečným provozovatelem přepravní plynárenské soustavy a zaručuje dostupnost a dostatečnost kapacit pro domácnosti i zahraniční partnery. Zemní plyn přepravuje sítí plynovodů dlouhou více než 3 800 kilometrů, která prochází téměř všemi regiony ČR. Jako dobrý soused cíleně a dlouhodobě přispívá k rozvoji lokalit ve své působnosti.

Nadační fond Tesco

Vznikl v roce 2009 a navázal na spolupráci Tesco s neziskovými organizacemi. Věnuje se s nimi třem kulinářským specialitám.

- **Extra třída** – ve spolupráci s EDUin, o. p. s., představil fond v roce 2012 novou lahůdku pro žáky základních škol. Konzumace této delikatesy podporuje žákovské projekty zaměřené na zlepšení života v jejich komunitě a umožňuje žákům získat znalosti a zkušenosti z oblasti projektového managementu, využitelné v dalším studiu a kariéře.
- **Ekoškoly** – pro všechny vyznavače zdravého životního stylu. Nadační fond Tesco je hlavním partnerem Zelených škol v programu Ekoškoly ekologického sdružení Tereza. Podporuje žákovské programy zaměřené na životní prostředí, jeho poznání a zlepšení.
- **Prevence plýtvání potravinami** – v loňském roce navázal fond spolupráci s Českou federací potravinových bank a hnutím Zachraň jídlo. V září 2013 podpořil akci „Jídlo pro 1000“ na Václavském náměstí a v roce 2014 se tyto akce zrealizují v dalších městech ČR.

Cílem Nadačního fondu Tesco je podpořit život v komunitách a dát dětem možnost naučit se něco užitečného.

Chuťovky pro starostky a starosty
Inspirujte se, jak zapojit do dění v obci mladé lidi

 EDUin, o. p. s.

Editor: Lucie Slejšková

Grafická úprava a ilustrace: Vojtěch Šeda

Tisk: Tiskárna POLYGRAF, s. r. o.

V Praze vydal EDUin, o. p. s.,

Veslařský ostrov 62, 147 00 Praha 4,

www.eduin.cz

1. vydání, 2014

Náklad: 1000 ks

ISBN 978-80-260-6008-6

